

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pandemie COVID-19 z pohledu zhotovitele dle smluvních podmínek FIDIC

Současná pandemie virové choroby COVID-19 způsobené koronavirem SARS-CoV-2 bezesporu ovlivňuje v posledních dnech každého z nás a pochopitelně také negativně zasahuje do obchodních vztahů. Jaké jsou však její dopady na smluvní vztahy uzavírané za použití smluvních podmínek FIDIC, a existují nějaké možnosti, jak se proti nim účinně bránit?

V rámci tohoto článku se podrobněji zaměříme na jednotlivé smluvní instituty smluvních podmínek FIDIC i práva a povinnosti zhotovitele vyplývající z výskytu pandemie COVID-19 na našem území. Především si popíšeme základní kroky, které by měl zhotovitel ve smlouvou stanovených lhůtách učinit. Krátce také nastíníme některé claimy, které mohou zhotoviteli vzniknout v souvislosti s nastalou pandemií.[\[1\]](#)

Úvodem je třeba podotknout, že se primárně budeme zabývat smluvní úpravou zakotvenou v Red Book (RB) ve verzi z roku 1999,[\[2\]](#) která je v České republice využívána nejčastěji. Závěry uvedené v tomto článku však budou zpravidla analogicky aplikovatelné i pro Yellow Book (YB) ve verzi z roku 1999.[\[3\]](#)

Pandemie COVID-19 jako vyšší moc v kontextu Red Book?

Institut vyšší moci, která je výslovně definována smlouvou, a důsledky z ní vyplývající jsou podrobně popsány v čl. 19 RB.[\[4\]](#) Dle pod-čl. 19.1 RB se vyšší mocí v kontextu smlouvy rozumí událost nebo okolnost, (i) kterou dotčená smluvní strana nemůže ovládat, (ii) proti které dotčená smluvní strana nemohla učinit opatření ještě před uzavřením smlouvy, (iii) které se po jejím vzniku nemohla dotčená smluvní strana účelně vyhnout nebo ji překonat, a (iv) kterou nelze v podstatné míře přičíst druhé smluvní straně.

V pod-čl. 19.1 RB jsou demonstrativně uvedeny některé události, které lze zpravidla považovat za vyšší moc dle výše uvedené definice (např. rebelie, terorismus, vojenský převrat, radioaktivní kontaminace, přírodní katastrofy apod.), avšak pandemie ani epidemie mezi nimi výslovně uvedena není. Pravděpodobně však nebude sporu o tom, že současná pandemie COVID-19 veškeré kumulativní podmínky uvedené v pod-čl. 19.1 RB bez větších pochybností splňuje.

Jestliže vyšší moc brání některé ze smluvních stran v plnění jakýchkoli jejich smluvních povinností, musí tuto skutečnost dle pod-čl. 19.2 RB oznámit druhé smluvní straně, a to nejpozději do 14 dnů poté, co se o výskytu vyšší moci dozvěděla nebo dozvědět měla. Oznámení by mělo specifikovat událost naplňující znaky vyšší moci a její účinky (např. jak vyšší moc brání plnění smlouvy, jaké

smluvní povinnosti nelze plnit apod.), přičemž ty však nemusí být popsány nijak detailně (což ostatně zpravidla v počáteční fázi působení vyšší moci ani nebude možné).[\[5\]](#) Následně je oznamující smluvní strana omluvena z plnění právě těchto smluvních povinností, a to po celou dobu, dokud jí vyšší moc brání v jejich plnění.

Pokud tedy současná pandemie již brání (nebo bude bránit) zhotoviteli v provádění díla či plnění jiných smluvních povinností, měl by tuto skutečnost jako vyšší moc **oznámit nejpozději do 14 dnů objednateli** (v kopii také správci stavby). Objednatel má pak možnost na nastalou situaci reagovat prostřednictvím správce stavby například pokynem k přerušování prací dle pod-čl. 8.8 RB, pokynem k variaci dle pod-čl. 13.1 RB apod. Nejvhodnější možný postup musí být ze strany objednatele (respektive správce stavby) vyhodnocen vždy *ad hoc* dle konkrétní situace.

Nutno podotknout, že s institutem vyšší moci se pojí i další práva a povinnosti smluvních stran (např. povinnost minimalizovat zpoždění při plnění smlouvy nebo povinnost oznámit ukončení výskytu vyšší moci dle pod-čl. 19.3 RB, možnost odstoupit od smlouvy dle pod-čl. 19.6 RB apod.). Pro účely tohoto článku se jimi však nyní nebudeme podrobněji zabývat.

Claimy zhotovitele související s pandemií COVID-19

Výskyt vyšší moci opravňuje zhotovitele dle pod-čl. 19.4 RB také ke claimům na čas (prodloužení doby pro dokončení) a peníze (dodatečnou platbu nákladů). Pokud zhotoviteli vznikne zpoždění v důsledku vyšší moci, je dle pod-čl. 19.3.a) ve spoj. s pod-čl. 8.4.b) RB oprávněn k prodloužení doby pro dokončení v rozsahu takového zpoždění. Právo na dodatečnou platbu nákladů v souvislosti s vyšší mocí zhotoviteli vzniká pouze, pokud událost nebo okolnost zakládající vyšší moc druhově odpovídá těm popsaným v pod-čl. 19.1 písm. i.) - iv) RB (např. válka, terorismus, vzpoura, násilné převzetí moci apod.). V Red Book tak není výslovně stanoveno, zda v případě výskytu pandemie vznikne zhotoviteli dle pod-čl. 19.4 RB také nárok na dodatečnou platbu nákladů - s ohledem na současný charakter pandemie COVID-19 to však nelze vyloučit. Stejně tak je třeba připustit, že zhotoviteli může vzniknout nárok na dodatečnou platbu i na základě obecného pod-čl. 20.1 RB, neboť oprávnění pro claim nemusí vždy výslovně vyplývat z některého z konkrétních pod-článků Red Book.

Epidemie je však jako příčina vzniku claimu na čas (prodloužení doby pro dokončení) explicitně zakotvena v pod-čl. 8.4.d) RB, dle kterého je zhotovitel oprávněn k prodloužení doby pro dokončení v rozsahu, ve kterém byla realizace díla zpožděna v důsledku nepředvídatelného[\[6\]](#) nedostatku personálu nebo věcí určených pro dílo[\[7\]](#) (vybavení zhotovitele, materiály, technologické zařízení apod.) způsobeného epidemií nebo zásahy veřejné moci. V důsledku pandemie COVID-19 bude zcela jistě docházet na straně zhotovitele k absenci mnoha jeho zaměstnanců, výpadku některých strojů, přerušování dodávek materiálů apod., což nesporně v některých případech zpozdí provádění díla. Veškeré tyto situace by mohly být subsumovatelné pod avizovaný pod-čl. 8.4.d) RB, na základě kterého by následně měla být doba pro dokončení náležitě prodloužena.

Nelze také opomenout, že v důsledku pandemie COVID-19 vyhlásila vláda ČR pro celé území ČR nouzový stav ve smyslu čl. 5 a násl. ústavního zákona č. [110/1998](#) Sb., o bezpečnosti České republiky.[\[8\]](#) V návaznosti na to přijala vláda ČR a další ústřední správní orgány také množství legislativních opatření, která samozřejmě určitým způsobem ovlivňují zhotovitele při provádění díla (např. kvůli povinné karanténě pro občany vracující se z vybraných zemí[\[9\]](#) nebo nemožnosti vstupu zahraničních pracovníků na území ČR[\[10\]](#) apod.). Jestliže zhotoviteli vznikne zpoždění či dodatečné náklady v důsledku nově přijatých[\[11\]](#) právních předpisů, je dle pod-čl. 13.7 RB oprávněn k prodloužení doby pro dokončení v rozsahu takového zpoždění a dodatečné platbě nákladů v rozsahu, ve kterém zhotoviteli v důsledku těchto nových právních předpisů vznikly. Způsobují-li tedy zhotoviteli některá nová legislativní opatření přijatá v souvislosti s pandemií COVID-19 nějaké dodatečné náklady nebo zpoždění při realizaci díla, je oprávněn kompenzaci za ně uplatňovat

prostřednictvím claimu na čas (prodloužení doby pro dokončení) a na peníze (dodatečnou platbu nákladů).[\[12\]](#) Jelikož se v tomto případě jedná o sdílené riziko objednatele a zhotovitele, nebude zhotovitel v rámci dodatečné platby dle tohoto pod-článku oprávněn k úhradě ziskové přírážky.

Jakékoli claimy je zhotovitel dle pod-čl. 20.1 RB povinen oznámit správci stavby co nejdříve, avšak nejpozději do 28 dnů po tom, co si zhotovitel skutečnost nebo okolnost zakládající claim (claimovou událost) uvědomil nebo uvědomit měl. Pokud se tedy zhotovitel domnívá, že mu v důsledku pandemie COVID-19 a příslušných legislativních opatření vzniklo zpoždění při realizaci díla (respektive nárok na prodloužení doby pro dokončení) či dodatečné náklady (respektive nárok na dodatečnou platbu), měl by toto jako claim **oznámit nejpozději do 28 dnů správci stavby** (v kopii také objednateli). Podrobným procesem administrace claimu dle Red Book se pro účely tohoto článku zabývat nebudeme, ale ve stručnosti lze odkázat na dřívější článek jednoho z autorů zabývajících se claimy souvisejícími s variacemi dle smluvních podmínek FIDIC.[\[13\]](#)

Závěr

Výše byla ve stručnosti popsána základní práva a povinnosti zhotovitele dle Red Book související s výskytem pandemie COVID-19 v České republice.

V první řadě by zhotovitel měl ve 14denní lhůtě oznámit objednateli výskyt vyšší moci, pokud mu brání v provádění díla či plnění jiných smluvních povinností. Má-li pandemie vliv na provedení díla v řádném termínu nebo vznikají-li zhotoviteli dodatečné náklady, měl by zhotovitel následně (případně společně s oznámením o vyšší moci) oznámit tuto skutečnost ve 28denní lhůtě správci stavby. Pochopitelně by také již v tomto okamžiku měl vést a kompletovat veškeré záznamy a doklady, kterými bude v budoucnu prokazovat oprávněnost a vyčíslení jím oznámených claimů (nároků).

V současné době nelze předjímat další vývoj situace vzniklé v důsledku pandemie COVID-19, a nelze tak ani predikovat, jakým způsobem budou objednatelé (potažmo správci stavby) reagovat na nastalou situaci a potenciální claimy oznamované zhotoviteli. Lze se však domnívat, že určité nároky na čas i peníze budou zhotovitelům přiznávány, neboť řádné plnění díla v důsledku této pandemie nebude minimálně po určitou dobu objektivně možné – tím spíše když smluvní podmínky FIDIC takové situace, které nemohla ovlivnit žádná ze smluvních stran, a jejich důsledky výslovně předvídají.

JUDr. Tomáš Kalenský,
advokátní koncipient

Šimon Kroupa,
právní asistent

[Advokátní kancelář SCHOLZ & MALÝ s.r.o.](#)

Revoluční 1200/16
110 00 Praha 1

e-mail: info@scholzmalý.cz

* Článek vyjadřuje toliko subjektivní názory jeho autorů, nikoli oficiální stanovisko advokátní kanceláře.

[1] FIDIC k nastalé situaci již vydala stručnou příručku: „Coronavirus (COVID-19): FIDIC Guidance for Global Consulting Engineering Businesses“. K dispozici >>> [zde](#).

[2] V originále celým názvem Conditions of Contract for Construction, v České republice užívaný název Smluvní podmínky pro výstavbu pozemních a inženýrských staveb projektovaných objednatelem.

[3] V originále celým názvem Conditions of Contract for Plant & Design-Build, v České republice užívaný název Smluvní podmínky pro dodávku technologických zařízení a projektování-výstavbu elektro - a strojně-technologického díla a pozemních a inženýrských staveb projektovaných zhotovitelem.

[4] Vyšší moc v kontextu Red Book by však neměla být zaměňována s případným institutem vyšší moci (i jejími důsledky) dle jednotlivých právních řádů. Obdobně viz BAKER, Ellis. FIDIC contracts: law and practice. London: Informa, 2009. ISBN 978-1843116288, s. 498.

[5] Obdobně viz FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES INGÉNIEURS-CONSEILS. The FIDIC Contracts Guide. 1. vydání. Lausanne: FIDIC, 2000. ISBN 978-07-2772-119-8, s. 293.

[6] Nepředvídatelným je dle Red Book to, co není rozumně předvídatelné zkušeným zhotovitelem do data pro předložení nabídky (viz pod-čl. 1.1.6.8 RB).

[7] Podrobněji viz pod-čl. 1.1.5.2 RB.

[8] Podrobněji viz usnesení vlády ČR č. 194 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu od 14.00 hodin dne 12. března 2020 na dobu 30 dnů.

[9] Podrobněji viz usnesení vlády ČR č. 209 o ohlášení návratu z rizikových oblastí a o povinnosti

karantény při návratu.

[10] Podrobněji viz usnesení vlády ČR č. 203 o zákazu vstupu a vycestování cizincům a občanům ČR a o výjimkách z tohoto zákazu.

[11] Přijatých až po tzv. základním datu, tj. zpravidla 28 dnů před termínem pro předložení nabídek (viz pod-čl. 1.1.3.1 RB).

[12] Obdobně viz například LAL, Hamish, a kol. COVID-19: FIDIC and Claims for Additional Time & Money in International Construction Projects [online]. Londýn, 2020 [cit. 22.03.2020]. K dispozici >>> [zde](#). nebo JENKINS, Jane, a kol. Coronavirus and the impact on global projects [online]. Londýn, 2020 [cit. 22.03.2020]. K dispozici >>> [zde](#).

[13] KALENSKÝ, Tomáš. Variace dle smluvních podmínek FIDIC - claimy zhotovitele související s variacemi (III.) [online]. Praha, 2019 [cit. 22.03.2020]. K dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)